

การวิจารณ์และการประเมินทัศนะ

การวิจารณ์และการประเมินทัศนะในที่นี้ผู้วิจัยจำกัดขอบเขตไว้แต่เพียงว่า เป็นการประเมินทัศนะนักปรัชญาต่าง ๆ เพื่อจุดประสงค์ในอันที่จะทำความเข้าใจวิถีดัตต์เกนส์ไตน์ให้กระจ่างยิ่งขึ้น มิใช่เป็นการประเมินข้อถกเถียงเรื่องภาษาเฉพาะตัวที่เป็นเอกเทศ ทั้งนี้เพราะเหตุว่ามีนักปรัชญาหลายคนประเมินทัศนะวิถีดัตต์เกนส์ไตน์ในปัญหาต่าง ๆ ที่วิถีดัตต์เกนส์ไตน์เสนอ (รวมทั้งปัญหาภาษาเฉพาะตัวด้วย) ว่าเป็นไปได้หรือไม่ กล่าวคือ อาจจะมีคำอธิบายในเรื่องภาษาเฉพาะตัวที่ไม่เกี่ยวข้องกับความเห็นของวิถีดัตต์เกนส์ไตน์แต่อย่างใดเลย ดังนั้นคำอธิบายหรือการประเมินในลักษณะดังกล่าวผู้วิจัยจึงไม่นำมาพิจารณาในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

สำหรับกรณีของคริบกีนั้นผู้วิจัยยอมรับการตีความการทำตามกฎเชิงประชาคม การเข้าใจเรื่องการทำตามกฎเชิงประชาคมนี้ทำให้เข้าใจปัญหาภาษาเฉพาะตัวได้ชัดเจน กล่าวคือ คริบกีเสนอว่าปัญหาภาษาเฉพาะตัวที่เริ่มต้นจาก PI 243 แท้ที่จริงแล้ววิถีดัตต์เกนส์ไตน์มีข้อสรุปก่อนหน้านั้นแล้วนั่นคือข้อสรุปในเรื่องการทำตามกฎใน PI 202 คริบกีเองยอมรับว่าคำอธิบายที่เขานำเสนอนั้น มิใช่เป็นคำอธิบายของวิถีดัตต์เกนส์ไตน์ อีกทั้ง มิใช่เป็นคำอธิบายของคริบกีเอง แต่เป็นข้อโต้แย้งของวิถีดัตต์เกนส์ไตน์นำเสนอปัญหาในลักษณะที่เป็นปฏิบทเชิงสเด็คคิด ประเด็นนี้ผู้วิจัยไม่เห็นด้วยกับคริบกี มีลคอล์มตอบปัญหานี้ไว้ชัดเจนว่า คริบกีเข้าใจวิถีดัตต์เกนส์ไตน์ผิดทั้งนี้เพราะคริบกีอ้างข้อความเฉพาะส่วนแรกของ PI 201 ที่ว่า "ไม่มีการกระทำใดสามารถกำหนดได้จากกฎ เพราะมีการกระทำอื่น ๆ ที่สอดคล้องกับกฎนั้นได้ : นี่คือนิปฏิบท" มีลคอล์มอธิบายต่อมาว่า

วิถีดัตต์เกนส์ไตน์ปฏิเสธปฏิบทไว้ในย่อหน้าถัดมาของ PI 201 นี้ไว้แล้วว่า ปฏิบทนี้เป็นกรเข้าใจผิด คำว่า "การตีความ" นี้วิถีดัตต์เกนส์ไตน์ไม่ได้หมายถึงการกระทำที่สอดคล้องกับกฎ แต่หมายความว่า เป็นการแทนที่การแสดงออกของกฎ

หนึ่งด้วยกฎอีกกฎหนึ่ง การแทนที่ดังกล่าวนี้หมายความว่า เป็นการตีความกฎหนึ่งเป็นอีกกฎหนึ่งนั่นเอง¹

มัลคอล์มอธิบายให้เห็นชัดเจนในตัวอย่างกรณีป้ายเครื่องหมาย "ห้ามผ่าน" การตีความกฎอาจจะหมายความได้หลายกรณี เช่น ห้ามเฉพาะรถจักรยานยนต์แต่ไม่ห้ามรถจักรยาน บางคนอาจตีความว่าเป็นการห้ามเฉพาะคนเดิน ประเด็นที่สำคัญที่มัลคอล์มวิจารณ์คริบก็อีกประเด็นหนึ่งซึ่งทำให้คริบก็ตีความวิตต์ เกนส์ไตร์น์ว่าเป็นสเค็บติคก็คือ คริบก็คิดว่าการทำตามกฎนั้นเป็นการที่เราได้รับข้อแนะนำจากกฎ (we are guided by the rule) มัลคอล์มเห็นว่านี่เป็นการเข้าใจเรื่องการทำตามกฎที่ผิด มัลคอล์มสรุปข้อโต้แย้งของคริบก็ที่ทำให้คริบก็ตีความว่าวิตต์ เกนส์ไตร์น์ เสนอปัญหาเชิงสเค็บติคไว้ดังนี้²

1. การที่คำจะมีความหมาย ได้อ้างมีบางสิ่งบางอย่างภายในจิตของคนเราที่ให้ข้อแนะนำแก่เราในการประยุกต์ใช้กฎ

2. วิตต์ เกนส์ไตร์น์แสดงให้เห็นแล้วว่า ไม่มีอะไรในจิตของเราที่แนะนำให้เราประยุกต์ใช้กฎ

3. ดังนั้น วิตต์ เกนส์ไตร์น์ได้แสดงให้เห็นว่า ไม่มีคำใดที่มีความหมาย

มัลคอล์มเห็นว่า ข้อตั้งที่ 1 นั้นผิด วิตต์ เกนส์ไตร์น์ไม่ได้เสนอว่าไม่มีคำใดที่มีความหมาย ทั้งนี้เพราะวิตต์ เกนส์ไตร์น์ เสนอว่าคำมีความหมายในแง่ที่เป็นการทำตามกฎเชิงประชาคม การทำตามกฎเชิงประชาคมหมายถึง การกระทำของผู้ที่ได้รับการสอนมาเหมือน ๆ กัน การทำตามกฎจึงไม่ใช่เป็นการที่เราได้รับคำแนะนำจากตัวกฎ³ จากข้อสังเกตของมัลคอล์มในแง่นี้ทำให้เราเข้าใจได้ว่าสิ่งที่วิตต์ เกนส์ไตร์น์อธิบายในเรื่องการทำตามกฎนั้น เป็นการวิเคราะห์แนวความคิด ไม่ใช่เป็นการไปตรวจสอบประสบการณ์ว่าคนทำตามกฎอย่างไร ผู้ที่วิจารณ์คริบก็

¹N. Malcolm, Nothing is Hidden, p.155.

²Ibid., p.162.

³Ibid., p.156.

อีกคนหนึ่ง ในประเด็นการตีความวิสต์เกนส์ไต้น์ว่าเป็นสเค็ปติคได้แก่ วินซ์ ซึ่งให้ความเห็นเช่นเดียวกับมัลคอล์มในแง่ที่ว่า คริบก็อ้างข้อความเฉพาะในส่วนแรกของ PI 201 แต่วิสต์เกนส์ไต้น์ตอบปัญหาไว้โดยย่อหน้าถัดมาว่า ปฏิบัติที่ว่ามีกรกระทำอื่นที่สอดคล้องกับกฎนั้นเป็นการเข้าใจผิด ทั้งนี้เพราะมีการเข้าใจกฎได้โดยไม่ได้เป็นการตีความ ซึ่งเราเรียกว่าการทำตามกฎหรือการไม่ปฏิบัติตามกฎในกรณีที่เกิดขึ้นจริง ประเด็นที่สำคัญอีกประเด็นหนึ่งซึ่งทำให้คริบตีความวิสต์เกนส์ไต้น์ว่าเป็นสเค็ปติคคือ คริบก็เสนอว่าวิสต์เกนส์ไต้น์เปลี่ยนแนวคิดจากเงื่อนไขความจริงเท็จของข้อความมาเป็นเงื่อนไขการให้เหตุผล หรือเหตุผลของการยืนยัน วินซ์อธิบายว่าคริบก็เข้าใจวิสต์เกนส์ไต้น์ผิด ความจริงวิสต์เกนส์ไต้น์อธิบายแนวความคิดเรื่องความจริง-เท็จไว้ใน PI 134-142 ไม่ใช่เป็นการอธิบายไว้ใน PI 134 และ PI 137 อย่างที่คริบก็เข้าใจ แต่ที่จริงแล้วเงื่อนไขความจริงเท็จของข้อความนั้นยังสามารถใช้เป็นเกณฑ์วัดได้เพียงแต่ต้องใช้ภายใต้สถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง⁴ สำหรับมัลคอล์มให้ความเห็นไว้ว่า เงื่อนไขความจริงเท็จไม่ใช่ข้อเท็จจริง (fact) แต่เป็นความเป็นไปได้ (possibility) ของความจริงเท็จ ความเป็นไปได้ไม่ใช่ข้อเท็จจริง ดังนั้นการที่คริบก็อธิบายว่าไม่มีเงื่อนไขในโลก (ข้อเท็จจริง) ที่ทำให้เรากำหนดความหมายของคำว่า "บวก" ได้ไม่ว่าจะเป็นความหมายในโลกภายนอกหรือโลกภายใน การอธิบายในลักษณะเช่นนี้สำหรับมัลคอล์มแล้วเห็นว่าคริบก็ตีความวิสต์เกนส์ไต้น์ในเรื่องเงื่อนไขความจริงเท็จผิด⁵ สำหรับผู้วิจัยนั้นไม่คิดว่าวิสต์เกนส์ไต้น์เป็นสเค็ปติค ทั้งนี้เพราะเหตุว่าการตีความเชิงประชาคมนั้นทำให้เรากำหนดความหมายของคำในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ กล่าวคือ ประชาคมจะเป็นผู้กำหนดความหมายของการใช้คำต่าง ๆ

สำหรับการทำตามกฎโดยคนคนเดียวนั้น ผู้วิจัยเห็นด้วยกับมัลคอล์มในแง่ที่ว่าทำตามกฎโดยคนคนเดียวไม่ว่าจะกระทำในลักษณะที่แสดงพฤติกรรมออกมาให้เห็นภายนอกหรือไม่ก็ตามนั้นเป็นไปได้ กล่าวคือ ไม่สามารถกำหนดความหมายของกฎให้คงที่ได้ กรณีโรบินสัน

⁴Peter Winch, Trying to Make Sense, (Oxford : Basil Blackwell, 1987) pp.57-60.

⁵N.Malcolm, Nothing is Hidden, pp.163-166.

ครูโซ่ ของแอร์ นั้น แอร์บอกว่าครูโซ่สามารถสร้างภาษามาใช้สำหรับตัวเขาได้และแยกแยะ
 สิ่งของและกำหนดความหมายของสิ่งต่าง ๆ ได้ นั่น ริสส์วิจารณ์แอร์ว่า ปฏิภาณที่สอดคล้องกัน
 นั้นไม่ใช่ภาษา ครูโซ่ของเดโฟอาจบันทึกไดอารี่ได้ แต่ครูโซ่ของแอร์ทำไม่ได้ การแสดงออก
 เหมือนกันไม่ได้หมายความว่าเป็นการใช้เพื่อวัตถุประสงค์เดียวกัน^๑ ผู้วิจัยเห็นว่ากรณีที่แอร์ยก
 ขึ้นมาได้แย้งวิตต์ เกนส์ ไตน์นั้นแท้ที่จริงแล้วแอร์กำลังประเมินความเป็นไปได้ของภาษาเฉพาะตัว
 ที่ไม่เกี่ยวข้องกับวิตต์ เกนส์ ไตน์ แอร์ไม่ได้พิจารณาลักษณะของภาษาจากแง่มุมของการทำตาม
 กฎ ภาษาเฉพาะตัวในความหมายของวิตต์ เกนส์ ไตน์นั้นแอร์เห็นว่า เป็นในลักษณะที่เป็นความ
 จำเป็นเชิงตรรกวิทยา แต่สำหรับแอร์เองแล้วภาษาเฉพาะตัวมิได้ถึงแม้จะมีในลักษณะที่เป็น
 ความไม่แน่นอนก็ตาม

สำหรับกรณีของสตรอร์วสันนั้นผู้วิจัยคิดว่า สตรอร์วสัน เข้าใจวิตต์ เกนส์ ไตน์ถูกแต่ข้อโต้
 แย้งของสตรอร์วสันก็เป็นเช่นเดียวกับกรณีของแอร์กล่าวคือ เป็นการประเมินความเป็นไปได้ของ
 ภาษาเฉพาะตัวที่เป็นอิสระจากข้อเสนอของวิตต์ เกนส์ ไตน์ แต่สิ่งที่สตรอร์วสันโต้แย้งวิตต์ เกนส์
 ไตน์ไว้ชัดเจนคือ การใช้คำว่า "เจ็บ" บรรยายสิ่งที่เกิดขึ้นได้นั้นเป็นเพราะลักษณะของโลก
 ไม่เกี่ยวข้องกับเกมภาษา ในแง่นี้ผู้วิจัยได้อธิบายไว้ในเนื้อเรื่องของภาษาเฉพาะตัวแล้วว่าใน
 ความเห็นของวิตต์ เกนส์ ไตน์ คำว่า "เจ็บ" ไม่ใช่การบรรยายแต่เป็นเกมภาษาประเภทหนึ่ง

กรณีของเบเคอร์และแฮคเคอร์นั้นผู้วิจัยเห็นว่าเป็นการเข้าใจวิตต์ เกนส์ ไตน์ที่ต่างไป
 จากแนวการทำตามกฎเชิงประชาคม ถึงแม้ว่าผู้วิจัยจะไม่เห็นด้วยกับแนวการตีความวิตต์ เกนส์
 ไตน์แนวนี้ ปัญหาไม่ได้อยู่ที่ว่าแนวใดจะเป็นแนวที่เป็นของวิตต์ เกนส์ ไตน์เพราะเราไม่มีทางรู้
 ได้ ปัญหาอยู่ที่การอ่านวิตต์ เกนส์ ไตน์ ข้อเสนอของแฮคเคอร์และเบเคอร์ต่อปัญหาเรื่องภาษา
 เฉพาะตัวนั้น ตรงกันข้ามกับข้อสรุปการตีความกฎแนวประชาคม กล่าวคือได้ข้อสรุปว่าภาษา
 เฉพาะตัวเป็นไปไม่ได้ ผู้วิจัยเห็นว่าอาจจะเป็นทางเลือกหนึ่งในการเข้าใจวิตต์ เกนส์ ไตน์ในเรื่อง
 การทำตามกฎก็เป็นได้ เพราะปัญหาอยู่ที่การอ่านและการตีความ

^๑Rush Rhees, "Could language be invented by a Robinson Crusoe?" in The Private Language Argument, ed. O.R.Jones (Bristol : Macmillan St. Martin's Press, 1971) pp.62-71.